

1568574

ДАНІЕЛЕ НОВАРА

НЕ КРИЧТЬ НА ДІТЕЙ!

ЯК
ВИРІШУВАТИ
КОНФЛІКТИ
З ДІТЬМИ

ТА РОБИТИ ТАК,
ЩОБ ВОНИ ВАС СЛУХАЛИ

«Не кричіть на дітей!» —легше сказати, ніж зробити. Конфлікти і суперечки — невід'ємна частина життя будь-якої сім'ї. Не важливо, скільки років вашим дітям —четири або чотирнадцять, —завжди знайдеться привід, за яким думка дитини не збігається з батьківським. І часто в ситуації конфлікту дорослі зриваються на крик. Але кричати на дітей —безглаздо.

Кричать від безсилля, коли вже не вистачає терпіння і любові, щоб знайти розумні доводи і згадати, що перед вами не ворог, а ваш близький і дорогий чоловік. Даніеле Новара, дипломований італійський психолог з величезним досвідом, вважає, що конфлікти можуть бути вельми корисні для розвитку особистості і формування здорових відносин всередині родини, потрібно лише навчитися правильно їх «проживати».

У цій книзі ви знайдете практичні поради про те, як побудувати спілкування з підлітками та дітьми шкільного та дошкільного віку з урахуванням особливостей їх психології і як навчитися тримати себе в руках, коли, здавалося б, ніяких сил вже не залишилося. Книга буде корисна батькам дітей різного віку.

Зміст

Вступ	3
Частина I. Виховувати означає бути хорошим організатором	7
1. Батькам потрібно вміти вирішувати конфлікти зі своїми дітьми	7
<i>Виховувати не означає принижувати . . . . .</i>	7
<i>Занадто м'які батьки зрештою не витримують . . . . .</i>	9
<i>Турбота сьогодні переважає над вихованням. . . . .</i>	10
<i>Слухатися або дотримуватися правил? Виховання по-новому. . . . .</i>	15
<i>Роль матері та роль батька: команда гра і розвиток самостійності . . . . .</i>	20
<i>Мати сміливість бути батьком . . . . .</i>	25
<i>Конфлікти з маленькими дітьми сильно відрізняються від конфліктів з підлітками . . . . .</i>	29
<i>Батько повинен вміти залагоджувати конфлікти з дітьми. . . . .</i>	34
2. Вирішення конфліктів з дітьми дошкільного і молодшого шкільного віку.	37
<i>Діти сваряться між собою, але не з батьками!. . . . .</i>	37
<i>Допоможіть! Моя дитина — тиран!. . . . .</i>	42
<i>Як уникнути п'яти помилок, які перетворять вашу дитину на тирана . . . . .</i>	45
<i>Хороші звички зменшують кількість сварок . . . . .</i>	48
<i>Сніданок. . . . .</i>	50

<i>Правила — це заведений порядок, а не суворий примус . . .</i>	52
<i>П'ять характеристик правил, корисних для виховання . . .</i>	56
<i>Покарання не допомагають, вони лише погіршують поведінку дитини. . . . .</i>	58
<i>Кошик для гніву: інструмент, корисний і для батьків. . .</i>	61
3. Вирішення конфліктів з дітьми передпідліткового і підліткового віку	64
<i>«Я грублю, щоб відсторонитися від тебе» . . . . .</i>	65
<i>Переваги того, щоб навчитися сваритися в дитинстві . .</i>	67
<i>Складнощі виховання дітей передпідліткового віку . . . .</i>	73
<i>Перехід головної ролі у вихованні підлітка до батька. . . .</i>	77
<i>Про важливість встановлення правил для підлітків. . . .</i>	80
<i>Виховні техніки для підлітків: активне мовчання . . . .</i>	85
<i>Виховні техніки для підлітків: техніка кішки . . . . .</i>	88
Частина II. Як вирішувати конфлікти з дітьми	91
4. Розрізняти конфлікт і агресію: вміння конфліктувати не дозволяє виявляти агресію	91
<i>Конфлікт і насильство — це не одне і те ж . . . . .</i>	92
<i>Діти, яких б'ють . . . . .</i>	95
<i>Дозвольте дитині випускати назовні свої темні сторони. . . . .</i>	98
<i>Моббери не вміють сваритися. . . . .</i>	100
<i>Резюме. . . . .</i>	102
5. Не шукати рішення за будь-яку ціну.	103
<i>Конфлікт завжди має приховану частину . . . . .</i>	103
<i>Прагнучи вирішити проблему за будь-яку ціну, ви не залишаєте собі шансу на ефективне рішення . . . . .</i>	107
<i>Відійдіть на безпечну відстань, вислухайте, постараїтесь зрозуміти . . . . .</i>	110
<i>Резюме. . . . .</i>	115

6. Взяти паузу і впоратися з емоціями	116
«Ти мене бісиш!» Для спілкування з дітьми одних емоцій недостатньо	116
Реагувати негайно — неефективно	124
Батьки несуть за собою своє дитинство з усіма боловими точками	128
Навчитися відключати емоції	132
План дій	132
Резюме	134
7. Не засуджувати, а концентруватися на проблемі	134
Що робити, якщо дитина бреше: повторюваний конфлікт	137
Завжди з тобою одне і те ж! Допомогти дітям вчитися на своїх помилках	138
Він мене не слухає!	142
Техніка позитивного прецеденту	145
Резюме	146
8. Знайти взаємну вигоду	147
Приниження дитини і навіювання її почуття провини не допоможе впоратися з конфліктом	148
Коли виграє тільки один, програють всі	154
Знайти спільну вигоду в конфлікті між дітьми і батьками	160
Техніка навідних запитань для нового стилю виховання	163
Резюме	167
9. Не втручайтесь в конфлікти дітей (і не вплутуйте дітей в свої конфлікти)	168
Сварки дітей — не ваші сварки	168
Навчити дітей сваритися правильно, використовуючи маєвтичний метод	172

<i>Перший крок назад: не шукайте винного . . . . .</i>	174
<i>Другий крок назад: не пропонуйте готового рішення . . .</i>	175
<i>Перший крок вперед: заохочуйте дітей до розмови про сварку . . . . .</i>	175
<i>Другий крок вперед: допоможіть дітям домовитися між собою . . . . .</i>	179
<i>Діти розлучених батьків сваряться частіше? . . . . .</i>	182
<i>Резюме. . . . .</i>	185
Частина III. Зробити так, щоб вас почули.	187
10. Як побудувати ефективне спілкування з дітьми	187
<i>Зайва балакучість батьків тягне за собою конфлікти з дітьми. . . . .</i>	187
<i>Виховувати дітей і говорити з ними — не одне і те ж . .</i>	191
<i>Зробити так, щоб діти вас слухали (навіть в конфліктних ситуаціях) . . . . .</i>	196
<i>Три кроки назад . . . . .</i>	197
<i>Три кроки вперед . . . . .</i>	200
Примітки.	208
Бібліографія	209